

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED: Szerkesztőség: Somogyi ucca 22. I. em. Telefon: 13-33. - Kiadóhivatal: Kölcsházy utca 1. Telefon: 13-33. - Aradi ucca 8. Telefon: 306. - Nyomda: Löw Lipót ucca 19. Telefon: 16-34. « » « » « »

Szerda, 1928 október 24

005

IV. évfolyam 241. szám

MAKÓ: Szerkesztőség és kiadóhivatal: Uri ucca 6. Telefon: 151. szám. « » « » « » « »
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY: Szerkesztőség és kiadóhivatal: Andrássy ucca 25. Telefon: 49. szám. « » « » « » « »

Előfizetési ára havonta 3-20 vidéken és a fővárosban 3-60, külföldön 6-40 pengő. Egyes szám 16, vasár- és ünnepnap 24 fillér

A kulturdemokrácia és az egyetemi verekedések

Klebsberg Kunó gróf öngyméltósága a városi alsótanyai táborozása alkalmával rendkívüli figyelemre méltó beszédet mondott Magyar Péter bátyánknak és a többi rebellisnek. A miniszter ur öngyméltósága bizonyosan nem veszi tőlünk rossz néven, ha beszédének nem azt a részét méltatjuk, amelyben Kossuth forradalmát hasonlította össze az 1918-as forradalommal. Mi a miniszter urnak másik kijelentését tartjuk rendkívüli figyelemre méltónak. A kegyelmes ur ugyanis az alsótanyai banketten a politikai és kulturdemokrácia összefüggéséről s a politikai és kulturdemokrácia sorrendjéről beszélt. Az alsótanyai kulturprogram szerint «előbb legyen kulturdemokrácia s azután lehet politikai demokrácia». S hozzátette Magyarország közoktatásügyi minisztere azt is, hogy «ez a neonacionalizmus programja».

Hallgatóinak kilencvenkilenc százaléka bizonyára hűbába fáradozott volna e szavaknak nem megértésével, de kiejtésével. Helyettük nekünk kell megkérdeznünk, végtére is ez a mi kötelességünk, hiszen még a legutóbbi választáson is egy politikai párt voltunk velük, hogy Magyarország közoktatásügyi minisztere hogyan tudja összeegyeztetni a neonacionalizmusnak előbb kulturdemokráciát s csak azután politikai demokráciát követelő programjával a — numerus clausus intézményét? Hogyan lehet egy lélekzetvétel és egy ajakkal kulturdemokráciát sürgetni és megvédeni a numerus clausust? Hát mit jelent a kulturdemokrácia, ha védelmezője és apostola a numerus clausus-nak is? Mi a kulturdemokráciában azt a berendezkedést, azt az intézményt, azt a törvényes állapotot és tényleges helyzetet szeretnénk ünnepegni, amelyben a tanulás joga egyformán illet meg mindenkit, aki tanulni akar, amelyben a műveltség megszerzésének a vesztülétt tulajdonságokon túl egyenlő eszközök állnak mindenki rendelkezésére s amelyben sem vallás, sem származás, sem az apák foglalkozása nem teremt különbségeket, nem állít fel korlátokat a tanuláshoz mindenki egyformán megillető joga tekintetében. A kulturdemokrácia ezt jelentené annak számára, aki nemcsak a kulturát veszi komolyan, hanem a demokráciát is. A kulturdemokráciának legnagyobb ellensége, legkonokabb akadály, legeszküdtebb ellenfele a numerus clausus. Akár törvény ad neki formát, akár — mint a mai szegedi események, — atrocitások mutatják meg igazi ábrázatát.

A magyar kulturnyilvánosság még tudomásul sem vehette, hogy milyen programot hirdetett Szegeden Rassay Károly választói között Magyarország közoktatásügyi minisztere a kulturdemokráciáról, amikor a szegedi egyetem falai között ismét megmutatták gyakorlati megnyilatkozását a numerus clausust kulturdemokráciával összeházasító politikának. S a legmélyebb reverenciával, amit nem tagadhunk meg az alkotó minisztertől, megkérdezzük a közoktatásügyi miniszter urat, aki egyben a város képviselője is: összejár-e kulturdemokráciát követelő programjával a zsidó vallású hallgatók kiveretése a szegedi egyetemen? Ki nagyobb ur a szegedi egyetemen, Magyarország közoktatásügyi minisztere-e, vagy azok a

bandákba verődő ifjoncok, akik rárontottak társaikra és kituskolták őket az egyetem falai közül? Kinek akarata érvényesül a szegedi egyetemen, a közoktatás miniszteré-e, aki kulturdemokráciát követel, vagy azoknak az elsőéves jogászoknak, akik balkánizmust akarnak?

Jól esik hallani, hogy az idősebb, a felsőbb évfolyamokon lévő egyetemi hallgatók s az egyetemi hallgatók egyesületeinek vezetői maguk is sulyosan elítélik azoknak az elsőéveseknek betyárkodásait, akik a jassi-i egyetemhez akarják hasonlítani a szegedi egyetemet s akik az oláh egyetemi hallgatók nagyváradi vérengzésén buzdulhattak csak fel. Jól esik tudni azt is, hogy a szegedi egyetem tanári kara most szilárd bástyája a jognak és törvénynek és jól esik nyugtatni a szegedi államrendőrség páratlan, erélyes, hivatása magaslatán álló munkáját is. A betyárkodók egyéni felelősségét nem lehet hát csökkenteni semmiféle hatósági és társadalmi tekintéllyel. Akik ebben a csunya, nemzetrontó gonosz erőszakoskodásban, akik ebben a menthetetlen embertelenségben résztvettek, kötelesek maguk viselni a felelősséget. S a szegedi egyetem becsülete, az ország jóhírneve, a valálkülönbség nélkül egyetemért áldozó szegedi polgárok önérzete megköveteli azt, hogy a felelősségben való részesítés egyszersmindkorra elvegye a kedvüket a rakoncátlankodóknak attól, hogy máskor is beletapoossanak az országnak, az egyetemnek, a városnak jóhírébe.

S bár magunk is azt mondjuk, hogy a törvényszerű és a jog tekintélye megköveteli azoknak lakoltatását, akik akár gonoszságból, akár a tudatlanság felbuzdulásával ezeket a bűncselekményeket, — ez Váry Albert koronagyűlési helyettes minősítése, — elkövetik, mégis el kell jsmernünk, hogy csak a másutt megmutatkozó erélytelenség és cselekvőképtelenség kapathatja el a gonosz és ostoba antiszemitizmus szegedi frontharcosait a mai erőszakoskodásra. Mert azok, akik erre hajlamosak akár műveltségük fogyatékoságánál, akár a bűnben kedvüket lelő szenvedélyüknél fogva, nem hallottak mást, csak be nem vultott fenyegetést. »Bezárljuk az egyetemet, ha folytatódni fog...« Folytatódott. »A rendőrséget bevezényeljük az egyetembe, ha keddig...« Nem vezényeltük be, pedig ma már kedd van. Mindenki elítéli, de senki nem hajtja végre az ítéletet. Mindenki »kiméletlen rendszabályokat« helyez kilátásba. De a kiméletlenséget még csak az ő részükről lehetett tapasztalni. A »Danton halálá«-ból kicenzuráltak minden jelenetet, mely uccai tumultuozításával a forradalomra emlékeztetett s a tömegmegmozdulás fenyegető hatását keltette fel. A színpadon nem szabad azt játszani, amit az egyetemen és a budapesti uccán meg lehetett csinálni. A színpadon tilos, a színdarabból kicenzurázzák, — az egyetemről, a budapesti uccáról nem cenzurázhatják ki. Ha a magyar színpadok cenzorai teremthetnének rendet az uccákon és az egyetemeken és az uccai rend hivatott örei cenzurálnák a színdarabokat, kevesebb lenne a kulturbotrány és kevesebb lenne az uccai és egyetemi botrányok száma is.

A legutóbbi szegedi egyetemi botrányok idején az eltökélt rosszhiszeműség azzal védekezett, hogy a szegedi baloldali sajtó cikkei hívták ki »az ifjuság jogos haragját«. A szegedi baloldali sajtó napok óta nem tesz mást, mint dicséri a szegedi egyetem hallgatóságát, mintahogy elismerő szavakkal hódolt a szegedi egyetem tanári karának is, amiért ember-ségesek, bölcsék és jószágosak voltak a felvételi kérvények elintézésében. Az ártó, a bűnt mentő rosszhiszeműség mit fog most feltálatni vádud és mentségül? Talán majd a nemzeti és keresztény napi politikát még azzal is diszkreditálni akarják, hogy erre mentséget találunk s magyarázatul sietnek azoknak az elsőéves jogászoknak védelmére, akik revízió alá akarják venni a tanári karnak a hallgatókat felvevő határozatait? Mert itt voltaképpen nem történik más, mint hogy az elsőéves jogászoknak egy csoportja nincs megelégedve a tanári kar döntésével s meg nem elégedésének tetteivel ad kifejezést. Az lenne már most kíváncsú, ha azok is tettekkel adnának kifejezést elégedetlenségüknek, akik az elsőéves jogász urak mai viselkedésével nem értenek egyet.

Annyi csalódás, annyi illúziónak szétrombolása, annyi jogos reménykedésnek szomorú fiaszkója után mi még mindig bizni szeretnénk abban, hogy a kultuszminiszter erősebb lesz a szegedi egyetemen, mint az elsőéves jogászok verekedő különítménye s ha a kultuszminiszter Szegeden kulturdemokráciát hirdet, nem fogja azt tűrni, hogy a jogban járatlan elsőéves jogászok, akik a magánosok elleni erőszak elkövetésével tartanak büntetőjogi szemináriumot, éppen Szegeden üzenek csúfot kulturdemokráciát sürgető miniszteri programjából. Mi bizunk abban, hogy a szegedi egyetem bölcs és tekintélyes tanári kara fel fogja világosítani a rakoncátlankodókat arról, hogy nem ezzel tartoznak annak az országnak és annak a városnak, mely példátlan erőfeszítéssel és példátlan áldozatkészséggel teszi lehetővé, hogy diplomát szerezzenek. A »revízió« szent szavától és szent fogadkozástól hangos már az ország. Mindennek, ami ebben az országban történik, a revízió szolgálatában kell állania. Minden ucca tüntetés, minden egyetemi botrány tépi az ország jóhírét és sötétíti azt a képet, amit a világ közvéleménye szerencsétlen országunkról alkot. Mindenki, aki egyetemi verekedésben, vagy uccai tüntetésben vesz részt, többet árt az országnak és többet árt a revízió gondolatának, mint amennyit egész életében le tud vezetelni. A szegedi egyetem tanári kara megtűrheti-e azt, hogy a gondjaira bízott ifjuság egy csoportja a békeszerződések revíziójánál többre becsülje a felvételi határozatok revízióját?

Gyanus lelet az Erzsébet-köruton

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Ma éjjel előtt az Erzsébet-körut 26. számú ház kapujában az Olimpia-mozi titkára egy gyanus csomagot talált. A csomag barna papírdoboz, amely olajos papírral van beragasztva. A szélekről két zsinor csúng ki.

A késő éjszakai órákban rendőri bizottság szállott ki a helyszínre. A bizottsággal volt Lorsch Péter robbantási szakértő is. A gyanus leletet bevitték a VII. kerületi kapitányságra, ahol szerdán reggel fogják tüzetesen megvizsgálni.